

apareix ja també per aquell temps: «ab grans *assots* li féu córrer la vila», *Vides R.*, 279r1, i si bé és veritat que això és a la *Vida de Santa Bàrbara*, que no estem segurs si és de Voràgine i que en la trad. catalana no figura en el ms. bàsic P, sinó només en el B (S. XIV), de tota manera aqueixa acc. apareix en textos tan antics com el *Fèlix* de Lluïll (*AlcM*) i en un doc. rossellonès de 1284: «si alcú no vol pagar, sien-li donatz per --- dotze diners un *assot*, en així que per deu solidos rebenés deu *assotz*» (RLR IV, 361). «No saber la lliçó --- tenir por de *açots*: metuere a flagris --- espantar lo chic ab *açots* --- matar lo chic de *açots* --- lo color blau o morat dels *açots* ---», OPou (*ThPu.*, 178-179). Cosa no gens estranya en un arabisme, per més que fos assimilat des de tan antic, que fins va participar en el canvi normal de AU en ò, sempre ha restat una mica o molt menys vivaç a les terres al Nord de l'Ebre (i com més al Nord menys) que a les Illes i el País Valencià, cosa que afecta molt més, però, el nom d'instrument que el sentit derivat i el verb *assotar*, aquests d'ús sempre més general. Però per a l'instrument (sentit allí on no té els concurrents *xurriaca* o *fuet*) resta vivíssim en terra valenciana: Giner i March insisteix amb raó que mai no s'ha d'usar *látigo* (cast.) sinó *assot* (*Acció*, 6-VII-1935); a Alzira m'explicaven que *elz asqòis* els fan allí amb *justa de flèis* (1962). Renuncio a exposar la resta de la doc. i accs. especials, que es pot veure ricament exposada en els *DAG.*, *AlcM* i *DCEC* I, 351, s. v. *azote*; arabisme que ha passat així mateix al port. *açoute*, sic. i logud. *tsòtta* 'fuet, xurriaca', napol. *tsotte* 'vergassades' (Rohlf's, *ZRPb.* XLVI, 151; Gessler, *ARom.* xv, 341).

DERIV.: *Assotar*: «Vejes nostre espòs Jesu Crist --- qual corona hac per honor; son cors con fo *açotat*, nafrat», «molt desplach al príncep lo vet, e manà que davant ell hom despullàs e ligàs e *açotàs* lo canonge, e que en après a mala mort hom lo feés murir; dementre que hom ligava e *açotava* lo canonge, e ell pregava Déu per lo príncep e per aquels qui l'*açotaven* ---», Lluïll (*Blanq. NCl.* I, 182.1; II, 87.20, 22, 24). *Assotada*; *assotadis*; *assotador*; *assotament* [1527]; *assotant* [1564]; *assotana*.

CP.: *Assotacristos*, planta composta (Aitona, any 1935); *assotacrist* no és forma fidedigna. *Assotagossos*.

Assuahir, V. *ahir* *Assuara*, V. *suara* *Assuaujament*, *assuauament*, *assuavejar*, V. *suau* *Assuavir* és un mot que probt. no ha existit mai (malentès del *DAG.*) i que després ha estat imitat per dos escriptors recents d'aquells que van a la caça d'«originalitat»⁵⁰

¹ El *DAG.* porta vagament que es va usar en els Ss. XIV o XV sense concretar: la data del *Llibre de les Dones* d'Eiximenis és, en efecte, entorn de l'any 1400 i d'aquest cita més enllà un *asuahir*; no cal dir que el treu de l'ed. incunabile, atapeïda d'erades i faltes de totes menes (cf. *EntreDLle.* I, 179, n. 2). El que porten els dos mss. en lloc d'això és el mot conegut *assuaujar*: «la segona sí és per *assueugar* nostre senyor Déu», segons la grafia del ms. més antic, A (cap. 330, f° 225v); és clar que hi ha

errada *asuair* per *assuauir* en l'I.

Assubtilar, V. *subtil* *Assucar*, V. *suca* *Assuci*, *-cinos*, V. *suara* *Assuet*, V. *DCEC* I, 309 (*asueto*) *Assuixí*, V. *suara* *Assulcar*, V. *solc* *Assullà*, *assullanos*, *assulli*, V. *suara* *Assumar*, V. *som* *Assumir*, V. *sumir* *Assumorar*, V. *eixamorar* (HUMIT) *Assumpció*, *assumpta*, *assumpte*, *assumptiu*, V. *sumir* *Assúngia*, V. *ensunya* (XULLA) *Assunto* per *assumpte*, V. *sumir* *Assuquí*, *assuquinos*, V. *suara* *Assurtit*, V. *sortir* (SORT) *Assussena*, V. *assutzena* *Assus*-mall. (*assus-suaci*, *-suaixi*, *-suaquí*, *-suenaixi*, *-suquí*, *-suquinos*), V. *suara*

Assustar, castellanisme inadmissible i generalment reconegut, per *esverar*, *esglaiar*, *espantar*, *esparverar*, per a l'origen del qual, veg. *DECH* (SUSTO), i ja *DCEC* (IV, 314a50ss.). Per desgràcia constatem ací que l'article *assustar* d'*AlcM*, imperfecte en la 1.ª ed., s'ha agreujat a la 2.ª: cal recórrer, doncs, a la primera. Ja veu Moll que *assustar* és un castellanisme (rebutjant tàcitament, amb el seu bon sentit, l'opinió desviada dels qui ho posen en dubte) i no obstant en dóna cites en Eiximenis i Ausiàs March. Un castellanisme en Ausiàs! En Eiximenis!, fóra el summum de l'increïble. No hi ha tal cosa. Tots els manuscrits porten *affustar* o *afustar* ('recriminar'), i de vegades fins i tot 'esporuguir amb amenaces', que va molt millor en el context dels passatges citats. He enviat una nota més detallada sobre la qüestió per al volum que publica En Gulsoy en memòria de Mrs. J. De Boer. No s'ha de confondre amb el mall. *sustar* 'tenir singlot, sanglotar', del qual tracto allà també, de valor i formació diferent, i aquest verament genuí. No neguem amb això que la penetració del castellanisme *assustar* hagi estat considerable (veg. detalls en el *DECH*; fins en alguerès, *BCEC*, 1907, 57, cosa no gaire notable, car és sabut que el lèxic de tot el Nord de Sardenya va admetre bastants castellanismes, en el període 1550-1750, encara que no tan nombrosos com els catalanismes)

ASSUT, 'resclosa, generalment gran, que es fa en un riu', de Pàr. *as-sudd* 'l'obstacle, obstrucció', 'la presa' (del verb *sadd* 'tançar'). □ 1.ª doc.: *çut*, S. XIII; *açut*, 1315, i ja existí també en el S. XIII.

⁴⁵ «Tot hom pot fer --- el flum d'Ebre, e en les altres aygues --- molins, nores, *çuts*, e cèquies e pexeres, on pusquen pendre les aygues per tots locs regar», *Cost. de Tortosa*, 374; «trencam-los les *çuts* e ls molins». Donada la forma del mot aràbic és natural que vagi passar al català com a masculí, i en la forma *assud* (*açut*), però com que s'usava molt més en singular i generalment precedit d'article, determinat o indeterminat, o d'algun pronom femení en -a, és natural que molt aviat es vagi pendre l'*açut* per una variant de la *çut*, com ho veiem ja complert en la *Crònica* de Jaume I, i en molts altres casos el context es presenta equívoc: és, doncs, segur, que la forma *açut* ja hagué d'existir d'hora en el S. XIII, bastant abans de quan s'escrivia la crònica. Una repercussió d'aquest fenomen va donar-se en castellà, per on allà aparegué una